

Pål Steigan:

VALGET-79

ei oppsummering

PARTISKOLEN TIL AKP(m-l)

TOM SIDE

Pål Steigan:
VALGET-79
ei oppsummering

TOM SIDE

Pål Steigan:

VÅLGGET - 79

ei oppsummering

Jeg skal gjøre en oppsummering av årets kommune- og fylkestingsvalgkamp for å peke på en del lærdommer som vi kan ha nytte av i seinere valgkamper. Jeg skal gå gjennom dette i 20 punkter.

I. Linja for valgkampen slik den var utforma på forhånd.

Linja er uttrykt i ett av partiets interne organer «Tjen Folket». Dette er også utgitt i en noe barbert ekstern form i ei bok som kom foran sommerleirene 1979 («Les til sommerleirene 1979»). Der skisseres det ei politisk linje for valgkampen som jeg skal referere hovedpunktene av.

a) Vi skal vise gjennom denne valgkampen at AKP(m-l) og RV ikke er noe avskrivningsbyrå av Kina som bare bryr seg om utenrikspolitik. Vi skal vise at vi har standpunkter i de daglige klassekampsakene som folk er opptatt av. Revolusjonær politikk kan uttrykkes på lettfattelig norsk.

b) Vi skal sette oss inn i konkrete fakta om boligpolitikk og distriktspolitikk slik at folk ser at vi veit hva vi snakker om. Vi skal ta initiativer og gjøre utspill slik at vi trenger oss fram i nyhetsbildet.

Deretter går artikkelen over til en kritikk av tidligere valgkamper. Valgkampen i 1973 har blitt kritisert for høyreopportunisme. Det standpunktet holder vi fast ved, og vi slår fast at den valgkampen var særlig svak i forhold til SV og overfor Soyjet. At valgkampen forsøkte å ta opp lokale saker som nedlegging av lokalsjuehus og slike saker, ser vi slett ikke på som noen feil, men denne kampen ble ført veldig bleikt og lite offensivt.

Artiklene kritiserer valgkampene i 1975 og 1977 for ultra-venstrefeil. Vi gikk så langt i avvisninga av løftepolitikkerne at vi ikke engang sa klart ifra om hvilke standpunkter vi ville ta i kommunestyrene av redsel for at det skulle bli oppfatta som valgflesk. Valgkampen i 1977 blir kritisert som en dårlig reprise av den i -75, og for at diskusjonen om væpna revolusjon fikk ei slagside; det vi fikk ut av det var Arbeiderbladets hagle-oppslag. I 1975 og -77 var det motvilje mot å verve stemmer, det blei snakka om «kvalitative stemmer», at én på studiesirkel var bedre enn 20 stemmer osv. «Når RV får betydelig færre stemmer enn det som går i Faglig 1. maifront, er det noe galt med måten RV sanker stemmer på, delvis også med den politikken som presenteres. Vi veit at det er folk i SV-tog og DNA-tog som er enige med oss i sak, vi veit at det fins folk langs fortauskantene som er enig,

men som ikke tør gå osv. Vi må simpelthen si oss misfornøyde med 14 500 stemmer som var det stemmetallet RV fikk ved Stortingsvalget i 1977.» I parentes er det grunn til å si at stortingsvalget -77 aldri er blitt oppsummert i partiet. Det blei lovt ei oppsummering høsten -77, og det kom nye lovnader våren -78 og høsten -78. Men oppsummeringa kom aldri. Dette er en viktig parentes fordi det betyr at de nødvendige omleggingene av den politiske linja på bakgrunn av erfaringene fra 1977 ikke er blitt diskutert før disse omleggingene blei nødvendige. Dette trur jeg er en av grunnene til at en god del folk reagerte negativt på RVs utspill og opprettelse i 1979. De var for så vidt ikke imot de politiske linjene, men de var negative fordi de ikke hadde vært med på å utforme dem. Dette er blitt noe bedre gjennom valgkampen, fordi det er blitt trukket med flere folk i oppsummeringa.

Artikkelen sier også at den gamle valgagitasjonen vår er ganske uspiselig, gravalvorlig og dogmatisk, at vi er redde for å agitere for en sak, drive den, fordi vi er redde for å skape parlamentariske illusjoner. Så sier vi alt det obligatoriske, og risikerer at folk slutter å høre på oss.

Så sier artikkelen at det var gærent å ha med proletarietets diktatur i valgplattforma ved et valg i dag fordi det blir et fremmedord med lite konkret innhold. AKP(m-l) skal sjølsagt ikke endre sitt standpunkt til proletarietets diktatur. Derimot ved å utvikle som det står, «en skarp og god klassekampagitasjon på dagsaktuelle saker,» kan vi bringe folk nærmere proletarietets diktatur enn ved å snakke allment om dette begrepet. En revolusjonær situasjon forutsetter bl.a. at de revolusjonære har vært flinke til å skjerpe massenes indignasjon over de konkrete overgrepene de blir utsatt for til daglig. Det sies også at en avsløring må være konkret, den må ta utgangspunkt i konkrete forhold. En allmenn avsløring er en sjølmotsigelse.

Så blir den politiske linja for valgkampen skissert opp. Det blir pekt på at vi har en masse saker å ta opp, kollektivtransport, daghjem, husleier osv. som vi maler på transparentene 1. mai, men som vi ikke er flinke nok til å følge opp. RV er en måte å følge opp dette på, bl.a. ved å få inn talsmenn i kommunestyrene. Det blir pekt på at det at det er kommunevalg ikke er en ulempe, men tvert om en taktisk fordel som vi kan utnytte fordi vi kan markere oss sterkt i lokalsamfunnet.

Det pekes også på at det er viktig å få stemmer og manda-

ter. Det sies bl.a.: «Til nå har vi i RV-senteret sagt til pressa at vi tar sikte på de samme mandatene som sist, pluss ett til i Tromsø, ett i Bergen pluss fylkestingsrepresentanter i Hordaland, Troms, Sør-Trøndelag og Akershus.

Dette er forsiktig. Vi burde absolutt ta sikte på mandat i Harstad, Vågan, Molde, en av Telemarksbyene, Bærum, Moss og kanskje flere. Ei sånn målsetting blir et konkret uttrykk for hva vi jobber for, på samme måten som vi hadde ei målsetting på 20 000 underskrifter foran 21. august 1978 (og fikk 50 000). Lykkes vi i denne målsettinga, vil vi ha gjort et synlig og stort hopp framover.»

Under overskriften «'New look' på valgkampen» blir det pekt på at vi kan møte folk på andre måter enn gjennom store landsomfattende aviser slik vi gjorde sist. Bl.a. pekes det på at vi skal prioritere å stille på flest mulig skolemøter for å få folk mest mulig i tale og gjøre en god figur på de møtene. Det forutsetter at vi trener opp valgtalere og sender dem ut i stor målestokk. Det pekes på at vi i denne valgkampen skal drive med avsløringer på lokalplanet osv.

Dette er den politiske linja som blei lagt fram i mai. Og som ei generell oppsummering vil jeg si at denne linja slo gjennom ett hundre prosent. Til og med den mandatskissa som blei satt opp, var så nær den retninga resultatet fikk at en må si at dette har vært et vel planlagt løp som har gitt de resultatene vi var ute etter. Hvis jeg på etterskudd skal si at jeg angrer på noe som helst, måtte det være overskriften på artikkelen: «Lag en spennende og morsom valgkamp». Den syns jeg sjøl høres ut som en frase, og en god del folk fikk nok et noe forknytt forhold til hele det der. For det var jo ikke *det* som var kjerna. Kjerna var at vi skulle være dagsaktuelle, gå inn i nærkamp om viktige spørsmål som angår arbeidsfolk. Det er noe nytt. En god del av de spørsmålene som er nevnt, daghjem, bolig osv., er spørsmål som vi har gjort det drivende godt på.

Om vi ser på valgplattforma slik den blei utforma første gangen i forhold til det som faktisk har vært kjørt, så må vi si at internasjonale spørsmål, krigsfare, har vært tona kraftig ned. Spørsmålet har vært framme, og særlig i militærleirene har det hatt stor betydning. Der har vi gjort en svært god figur ved å avsløre SVs militærpolitikk. Men om vi ser på valgkampen som helhet, har ikke advarselen mot krigsfare spilt den rollen den var tiltenkt. Ellers må en si at den politiske plattformen som blei lagt opp og det som faktisk er gjort i valgkampen, svarer svært godt til hverandre. Bl.a. blei det i utgangspunktet lagt veldig stor vekt på miljøspørsmål, og det er ingen tvil om at denne valgkampen har utvikla de politiske linjene i dette spørsmålet.

II. Valget og valgkampen har vært politisk undervurdert av AKP(m-l) og sentralkomiteen.

Jeg vil sjøl si at jeg har undervurdert den ganske kraftig tidlig da vi la disse planene. I partiets planer fra 1978—80 er valget et punkt blant andre punkter som skal ha en høy prio-

ritering i en viss periode, men det blei ikke lagt opp til at vi skal rykke fram posisjonene gjennom valgkampen, at vi skal oppnå noe helt nytt. Det mener jeg var en feil. Det er delvis etterpåklokskap å si det, men det er en form for klokskap vi må ta med oss. Jeg mener nå at valget burde ha vært diskutert høsten 1978 for å løse de motsetningene vi delvis aldri klarte å løse gjennom valgkampen fordi vi fikk for dårlig tid. På denne måten kunne hele bevegelsen vært bedre sammensveisa og bedre innstilt på de oppgavene vi skulle gjennomføre, og vi kunne ha hatt en klar kjøreplan fra nyåret av. Slik kunne hele valgkampen ha blitt mer profesjonell. Med det utgangspunktet vi hadde i februar 1979 da disse tingene skulle settes ut i livet, mener jeg det var svært lite vi kunne ha endra på. Da var det nødvendig å gå ut slik vi gjorde, ved bl.a. å sende ut invitasjoner til enkelt personer om å være med på et opprop og forberede pressekonferanse, program og seinere landsmøte i Rød Valgallianse. Landsmøtet i RV var i det hele tatt et klokt trekk både politisk og taktisk. Det førte til at langt flere blei trukket med i å utforme den politiske linja for RV, det førte til at vi blei avmystifisert overfor svært mange, gjennom at det viste at vi ikke er redde for å legge fram politikken vår offentlig, at vi er villige til å stå til ansvar for det vi sier. Vi kunne også utnytte muligheten til å komme inn i massemedia, i aviser, radio/TV. På den måten blei RVs troverdighet styrka som et virkelig alternativ, og det førte til at RV blei mye mer sammensveisa på landsbasis enn det noen gang har vært tidligere. RV blei mye mer av en politisk realitet gjennom det landsmøtet. Det bør vi dra nytte av seinere, og vi burde antakelig ha skjont det før.

III. Foran dette valget eksisterte det to politiske linjer i AKP(m-l).

Disse to linjene har stått mot hverandre under hele valgkampen. Deler av partiet og partiorganisasjonen har oppfatta valget som et nødvendig onde, noe vi må drive med fordi vi ikke kommer utenom. Men valgsenteret og store deler av partiet har oppfatta valget som en kjærkommen politisk kamp.

Det første synet var forent med det synet at nå har vi så store indre problemer i partiet at det egentlig ikke er mulig å oppnå noe særlig i valgkampen. Vi skal være fornøyde med det vi har, og være glade om vi ikke går tilbake. Alt som går ut over det er subjektivismen og lar seg ikke gjennomføre.

Mot dette sto det andre synet som sa: O.K. Vi har store organisatoriske problemer. Men dersom vi bruker kreftene riktig, dersom vi har en riktig politikk, en riktig taktikk, dersom vi er mer utadvendte enn tidligere, dersom vi tar stilling til de sakene folk er opptatt av, kan vi nå fram til vanlige arbeidsfolk med denne politikken og vinne entusiasme der. På den måten kan vi også oppnå at folk som er trøtte og leie av treige partirutiner som gir liten avkastning, også kan bli vunnet for å drive en mer aktiv og utadvendt poli-

tikk. Sånn kan også valgkampen bidra til å gjøre oss bedre til å utvikle politikk, bli mer dagsaktuelle og konkrete i Norge i dag, bli mer innretta på de lokale kampsakene enn vi har vært.

Det er ingen tvil om hvilken linje som har leda denne valgkampen, det er den siste linja: denne valgkampen trenger vi, denne valgkampen skal vi gjøre noe nytt ut av. Jeg oppfatter det også som det er denne linja som har seira, det er dens fortjeneste at vi har nådd de store resultatene som RV har nådd i denne valgkampen. Jeg oppfatter det også som at den andre linja har lidd nederlag ved at den har vist seg uholdbar. Mindre enn noen gang trur jeg at det er mulig for den revolusjonære bevegelsen å stille seg utafør en stor politisk klassekamp som det en valgkamp er. Dette er på godt og vondt, absolutt. Vi kan ikke si at vi er like begeistra for alle ringvirkningene av et valg, men vi *kan ikke stille oss utafør*. Vi må gå i nærkamp og vise vår holdbarhet gjennom nærkampen. Det er dette den andre linja ikke har sett. Fortjenesten til den andre linja er å peke på at det fins en fare for at en kan overvurdere egne krefter og fare for å legge subjektivistiske planer. Men det er også den eneste fortjenesten, for det har vist seg at det har vært mulig å oppnå store resultater faktisk med et minimum av krefter, fordi den politiske linja har vært riktig, fordi vi har gått i nærkamp med f.eks. Høyre og Arbeiderpartiet. Der vi har gått i nærkamp med dem overfor folk, har vi gjort det godt. Eksempler: helse- og sosialpolitikken i Oslo, daghjemspolitikken, situasjonen i Odda der vi har vist i praksis hvordan vi kan jobbe i et kommunestyre i motsetning til de andre partiene. Det er klart at det ligger hardt arbeid bak disse enkeltresultatene, men ikke nødvendigvis hardere arbeid enn det som går med ellers til rutinemessig slit som kanskje kaster lite av seg ellers. Det nye har vært at det har vært retta mye mer inn på ekstern politikk og på å vise at vi duger. Jeg er klar over at mange partikamerater oppfatta RVs grønne linje om vi skal kalle den det, som valgflesk, som noe vi ikke kunne stå for, men som vi gikk ut med fordi alle andre gjorde det. Det var aldri ment som valgflesk. Vår mening da vi tok opp disse sakene, var at vi har skjont for lite av det før, og det må vi gjøre noe med og rette det opp. Det er en viktig kamp mot kapitalistisk profitt på rovdrift av ressurser og mennesker. Vi mente altså at det var viktig at revolusjonære tar et standpunkt til det, og at å peke på miljøkrisa er en utmerka metode for å peke på nødvendigheten av sosialismen. Og vi fikk rett. Gjennom valgkampen har vi utvikla ei miljøpolitisk linje som ikke bare er «enda et parti med grønn profil», men vi har pekt på de samfunnsmessige sammenhengene, at miljø-ødeleggelsene skyldes kapitalismen, og at det er nødvendig med en samfunnsmessig helhetsplanlegging, altså sosialismen. Det har for så vidt ikke krevd så mye av oss organisatorisk, men det at vi har gjort dette skikkelig har ført til at vi har vunnet innpass blant nye grupper. Vi har enda et bevis på at den linja som har gått ut på å de facto ikke enga-

sjere seg i valgkampen har påført oss skade, og den andre linja har gitt oss store resultater. RV kan ikke være fornøyd med valgkampen i Telemark, Akershus, Oslo og Buskerud. Dette er ikke noe jeg sier på bakgrunn av valgresultatet, jeg ville også ha sagt det før valget. RV's linje møtte her skepsis og tilbakeholdenhet og en kritisk holdning i hele valgkampen. Resultatet er at vi ikke stilte liste i Skien, Porsgrunn og Drammen, og at RVs politiske valgkamp-program i Oslo blei mye svakere enn det kunne ha vært. RV-lista i Oslo blei en av de smaleste i landet.

At vi ikke stilte liste i Akershus kan riktignok sies å ha vært et arbeidsuhell, men jeg er ikke fornøyd med en slik forklaring. Det må ha sammenheng med den politiske prioriteringa av valget at et slikt arbeidsuhell kan skje. Vi greide å stille liste på Vestvågøy der den revolusjonære bevegelsen er mye svakere enn i Akershus, og da mener jeg at det ikke går an å vise til arbeidsuhell. Dette er en politisk feil som har skada oss både i Akershus og andre steder.

Tilbake til dette med framskredne og tilbakeliggende områder. La oss se på Porsgrunn. Dette er en viktig industrikommune. «NKP» stilte liste der, men ikke RV. Det blei det praktiske resultatet av at vi ikke greide å vinne fram med valglinja i Nedre Telemark. Billedlig talt er arbeidet vårt der nå stilt åtte år etter arbeidet vårt i Odda. I 1975 var stemmetallet på de to stedene omtrent det samme. Men nå har Odda gjennom fire års arbeid i kommunestyret og en valgkamp som har vært ført etter helt riktige politiske linjer, plutselig rykka fram og ligger på en stemmeandel på 7,3%. De har ei kommunestyregruppe på tre mann, og de har voldsom respekt i lokalsamfunnet. Mye av dette er oppnådd gjennom valgkampen. De snudde på flisa, de tok en offensiv utgangsposisjon, de sa vi skal ha to mandater, og de la fram et drivende godt politisk regnskap for den perioden som er gått. De gikk ut med en offensiv og skarp lokalpolitikk. Det er det som ligger bak Odda-resultatet. Det er klart at resultatet derfra også er en bra medisin for å rette på indre organisatoriske problemer, og rette mer oppmerksomhet inn på faglig politikk enn det som var tilfelle i en periode. Så når vi ser på dette nå, burde RV ha stilt liste i langt flere kommuner.

Etter mitt syn er det en feil at vi ikke stilte liste i Finnmark. Det tjente «NKP» på. Vi kunne kanskje ha tatt det mandatet i fylkestinget som «NKP» fikk. Det er en stor feil at vi ikke stilte i Skien og Porsgrunn eller i Drammen. Det er sannsynligvis feil at vi ikke stilte i flere Akershuskommuner, og jeg vil også gå ut fra at det var feil at vi ikke stilte i byer som Steinkjer og Levanger. Og etter «NKP»s stilling i Namsos, burde vi vurdere den på nytt. Fra RV-senteret blei det i vår lagt fram et forslag på 50 kommuner hvor RV skulle stille. Det blei avvist av en del folk som stilte seg helt kritiske til å stille så mange lister. Her ligger det vel en del sikkerhetsargumenter bak, det at ved å stille lister blottlegger en den revolusjonære bevegelsen.

IV. Feilprioritering av det parlamentariske arbeidet.

Dette er en kritikk og en sjølkritikk for å få fram hvordan det går an å prioritere det parlamentariske arbeidet og hvordan det ikke bør prioriteres. Jeg skal stille Odda opp mot Oslo.

La meg først si at Odda ikke er så fryktelig framskreden som en kan få inntrykk av. Odda har sine problemer. Men. I Odda har talerstolen i kommunestyret utvilsomt vært den revolusjonære bevegelsens talerstol ved at Vidar Vaade har stilt opp i kommunestyret, tatt opp dagsaktuelle saker som har angått klassekampen i kommunen og som den revolusjonære bevegelsen i kommunen ellers har jobba med i perioden. Det har ikke bare vært prating for kommunestyresalen, det har vært politiske standpunkter som har blitt fulgt opp utafør kommunestyresalen. På den måten har det blitt en del av en helhetlig klassekamp politikk i kommunen.

I motsetning til dette står Oslo. Ellen Pedersen har gjort et ypperlig arbeid i perioden, men hun har praktisk talt ikke hatt noen organisasjon bak seg. Det har ikke vært noen forbindelse mellom arbeidet i kommunestyret og det som gjøres rundt om i bydelene av AKP(m-l) eller RV. Det har praktisk talt ikke vært gjort noe RV-arbeid ellers i Oslo, og AKP(m-l) har i svært liten grad knytta sitt arbeid til kommunestyrearbeidet, eller knytta kommunestyrearbeidet til den øvrige virksomheten i byen. Dette er en feil, for vi skal bruke kommunestyrearbeidet i tjenesten til det øvrige arbeidet. Det er ikke et arbeid som er atskilt fra det. Denne feilen er blitt forsterka både ved at «Klassekampen» før og nå har underprioritert det parlamentariske arbeidet. Det har skjedd ei endring nå under valgkampen, men ellers har kommunestyrerepresentantene nesten aldri vært framme i pressa. Vi har til og med opplevd at ting de har lagd ikke har vært brukt eller forsøkt brukt, og de har aldri blitt fulgt opp på noen skikkelig måte. Og da er det heller ikke så rart at folk veit lite om hva vi har gjort rundt om i de forskjellige kommunestyrene. Dette er en feil som Klassekampen må ta på seg, bl.a. fordi avisa har fått gjentatte direktiver fra partiledelsen om å rette på dette, men altså ikke har gjort det. Jeg mener at også partiledelsen, sentralkomiteen og dens forskjellige underutvalg, må ta på seg et ansvar for denne feilprioriteringa. Den har ikke leda det parlamentariske arbeidet, tatt initiativer overfor det på en slik måte som vi må forlange. Jeg nevnte tidligere planfeilen, at dette arbeidet ikke blei ført opp på årsplanen på en skikkelig måte. Så her er det snakk om å gjøre opp med feil som har eksistert i lang tid, og vende et nytt blad.

I denne sammenhengen vil jeg si at denne valgkampen har lært oss en del om forholdet mellom reformer på den ene sida og reformisme på den andre. Dagbladet var så elskverdige at de stilte spørsmålet om RV var blitt et radikalt reformparti, og konkluderte med at det var det.

Mange i og rundt bevegelsen vil si seg enig i det, og derfor er det en sak vi bør diskutere. Jeg mener at et slikt syn er

helt feil fordi det bygger på at RV går inn for reformer.

det er ikke det samme som reformisme. Tvert om er det en kommunistisk fordømte plikt å gå inn for reformer til fordel for arbeidsfolk. Om det levner de kommunistiske klassikerne fra Marx og oppover ingen som helst tvil. Du kan gå til «Det kommunistiske manifest» eller til artikler av Mao eller til hva som helst. Ingen av dem levner *noen* tvil om at på dette området skal kommunistene være i første rekke. Det er ikke reformisme. Reformismen hevder at gjennom disse reformene kan en oppnå *sosialisme*. Det har RV aldri hevda. Tvert om har RV hevda at trass i reformer er det ikke mulig å oppnå sosialisme gjennom dem, at sosialismen kan bare nåes gjennom en revolusjon. Samtidig har vi sagt at revolusjonen ikke kommer før flertallet av det arbeidende folket er innstilt på den. Så jeg mener at RV har gitt ei balansert framstilling av forholdet mellom revolusjon og reform, og ikke slått ut i verken høyre- eller venstreavvik. Vi bør tvert om si at det tidligere har vært for lite arbeid med reformer. Vi er flinke til å gå inn for lønsmessige reformer, høyere lønn, kortere arbeidstid, uten at noen har sagt at det er reformisme. Men det er jo bare reformer det også, det endrer jo ikke noe grunnleggende ved utbyttinga. Men med en gang vi går inn på reformer innafor lovverket, skolen eller andre saker av den typen, blir det snakka om reformisme. Men vi må jo gå inn i alle samfunnsmessige spørsmål, ta stilling for hva som tjener arbeidsfolk, eller i det minste ta stilling for det som vil gjøre det mindre jævlig for arbeiderklassen. Vi kan ikke stille oss utafør det. Det har vi lært av valgkampen i år, og det må føres videre i vårt kommunestyrearbeid.

V. Rød Valgallianses muligheter og svakheter som front.

RV har oppstått som en valgfrent mellom AKP(m-l) og uavhengige sosialister foran hvert valg. Mellom valgene har RV ikke eksistert som noe annet enn kommunestyregrupper fra 1975. Det har vært en stor svakhet, for det har betydd at de uavhengige sosialistene i svært liten grad har vært med i arbeidet mellom valgene. RV som politisk kraft har i liten grad vært markert mellom valgene. Da er det ikke rart at Gallupen ligger på stedet hvil på 0,7 prosent, når det er slik at RV ikke syns mellom valgene. Så ligger det jo en sjølmotsigelse i det vi sier om vårt forhold til valget ellers, og den måten RV har vært organisert på. Vi sier jo nå sjølsagt at det viktigste er klassekampen som blir ført utenom valgene, at vår opptreden i valgkampen og de parlamentariske organene skal tjene klassekampen. Men når da det alternative som stiller til valg ikke har noen virksomhet mellom valgkampene, er det en stor svakhet. Jeg vil hevde som mitt syn at det er nødvendig med en permanent RV-organisasjon, en ikke for fasttømra organisasjon. Vi trenger ikke organisasjon for enhver pris, vi trenger organisasjon for å dekke et politisk minimumsbehov. Vi må ikke gå i den byråkratiske felle som vi ofte går i, nemlig å lage en masse organer fram-

for å drive politikk. RV trenger ei minimumsorganisering på kommuneplan og landsplan for å kunne drive politikk på disse plana. Dette synet blei ført fram på RVs landsmøte, bl.a. i den forma at folk ønska medlemskap, medlemskort og liknende saker. Permanente RV-grupper. Som ordstyrer på landsmøtet bidro jeg til at det problemet blei utsatt, at vi ikke tok det opp der. Men nå på etterskudd vil jeg si at i all hovedsak hadde disse kameratene på landsmøtet rett, og vi blir nå nødt til å følge opp dette i praktisk handling. Det er klart at det ligger en rekke motsigelser i det at vi nå har en organisasjon som heter RV som ikke er AKP(m-l), men en allianse av AKP(m-l) og uavhengige sosialister. I det ligger det en motsigelse. Denne motsigelsen hadde ikke vært så stor dersom vi hadde gjort et dårlig valg. Men fordi vi gjorde et godt valg, og har fått mange representanter i kommunestyre og en del i fylkesting, er den blitt større. Noen vil da hevde at nå tar RV innenrikspolitikken fra AKP(m-l). Noen vil kanskje si at her kan vi få et parlamentarisk parti helt ved sida av AKP(m-l), med sitt eget partiliv osv. Det er klart at problemet kan sees på den måten, og det kan oppstå problemer av den typen. Jeg trur ikke vi skal være bekymra over at det fins noen motsigelser. Det som hadde gitt grunn til bekymring hadde vært om det ikke fantes motsigelser i det hele tatt fordi RV var stein dødt, fordi RV ikke var noen front. Når vi opplever dette som problemer nå, er det fordi vi *har* oppnådd å skape en front, i alle fall mange steder. Når RV i noen kommuner har mangedobla sitt stemmetall fra forrige valg, betyr jo det at fronten i og rundt RV har blitt *vesentlig* breiere. Dette kommer av at det er økt oppslutning om politikken til RV. Og problemer som skapes av framgang, skal vi nok hanskes med. Nå trenger vi en fordomsfri debatt om hvordan forholdet mellom AKP(m-l) og RV skal være, hvordan RV skal kunne fungere som organisasjon osv., og alle revolusjonære, alle som har vært med på RVs seier og andre, er fullt ut meningsberettiga i denne diskusjonen. Jeg syns vi skal gi oss tid til å føre denne diskusjonen skikkelig.

VI. Brei front-taktikken.

I vår blei det også lagt fram et politisk program om å stille i enda breiere fronter enn det RV representerte, på lokale saker, f.eks. i form av lokale sosialistiske bygdelister. Ei linje som likner på denne blei lagt fram foran kommunevalget i -75, og blei kritisert i bl.a. partiets beretning. Noen sier da: hvordan kan denne linja oppstå nå igjen når den er blitt avvist? Saka er at det er ikke samme linje. Linja fra -75 ville ha ført til at det ikke ville ha eksistert noe landsomfattende alternativ til SV og det såkalte «NKP» ved valget, men bare en hel rekke forskjellige lokale lister. Det ville ikke ha vært bra for kampen mot revisjonismen i landsmålestokk. Men dermed er det ikke sagt at lokale lister er gærent. Det er mulig at en del oppfatta det sånn, at det blei sagt en del om det i debatten i -75, men det er ikke dermed sagt at det er det som

bør være partiets linje. Tvert om mener jeg at vi bør gå inn i sånne lister der det er ønskelig ut fra de taktiske forholda. Det som avgjør, er hvem en går inn i en front med og på hvilket grunnlag.

I år blei det stilt en del slike lister som RV støtta og som hadde RV-folk med, f.eks. i Vinje der en kamerat som var på RV's fylkesliste i Telemark sto på førsteplass. Det skjedde også i Berg kommune i Troms, og andre steder. Dette har vært veldig nyttig. Det har ikke styrka revisjonismen, tvert om. Det har skapt allianser mellom RV-folk, folk fra AKP(m-l) og f.eks. folk fra SV på et bra politisk grunnlag. Det skulle bare mangle at vi skulle avvise noe sånt. Jeg mener nå at vi burde ha gått inn for slike lister i mange flere kommuner. Lokale lister har en sterk tradisjon i Norge, og det kan vi utnytte.

VII

Vi har skapt lokalpolitikere og lokale analyser, og vi har utvikla lokale analyser. Dette var noe av det som var lagt fram i den politiske linja for RV, og vi har lyktes. Jeg vil peke på en sånn sak som at Herman Kristoffersen i Tromsø fikk stemmer på alle andre lister, peke på at Gunnar Mjaaland i Ålesund fikk massevis av personlige stemmer, det samme fikk Edgar Gundersen i Notodden, Alf Erik Vollen i Harstad osv. Det betyr at vi har skapt lokalpolitikere som har tillit i kommunen. De er markerte politiske personligheter som folk mener kan gjøre noe for deres interesser, og de er interesserte i å få dem inn i slike politiske organer som kommunestyre for å være deres talsmenn der. Det er ingen tvil om at vår parole om en pålitelig talsmann i kommunestyret er en parole som har slått an. Dette skyldes ikke minst at RV har klart å legge fram lokale politiske programmer som det står respekt av. Dette er gode politiske programmer som tar opp saker folk er opptatt av og gir svar på dem, og som ikke bare sier flere, bedre osv. De peker på hvilke klasseinteresser som står bak kommunens ulike tiltak, og hvordan en skal slåss for arbeidsfolks interesser. Dette er veldig viktig. En del av den kritikken som er blitt retta mot AKP(m-l), også innad i partiet, er at vi i alt for liten grad har utvikla en politikk for norske forhold på andre områder enn f.eks. streikekamper. Vi har hatt en lite utvikla politikk på slike spørsmål som bolig, miljø, skole, trafikk osv. Her har vi tatt skjeia i en annen hånd i valgkampen, og vi har vist at vi er i stand til å analysere slike ting ut fra klassestandpunktet vårt og gi svar som teller.

Jeg vil her særlig trekke fram fiskeripolitikken. Den som særlig skal krediteres for dette, om vi skal trekke fram enkeltpersoner, er Jarl Hellesvik i Hammerfest, som nettopp ved å utvikle en fiskeripolitikk har vist at vi kan gi svar på brennende livsinteresser for en svær befolkningsgruppe, faktisk for det arbeidende folket i hele landet. Jeg vil peke på Nord-Norge som landsdel, som et område som for RVs vedkommende har vært veldig framskredent når det gjelder

nettopp dette. Både i Tromsø, Harstad, Rana, Vefsn, Hammerfest og flere steder har en vært i stand til å gjøre slike lokale analyser.

Jeg skal nevne et eksempel til. Vi kom ikke inn i Narvik, og var et godt stykke unna. Men RVs analyse av LKAB og Narvik som et underbruk av LKAB er mye mer enn det partiet har gjort med klasseanalysen i denne byen før. På den måten førte dette hele den revolusjonære bevegelsen og AKP(m-l) et godt stykke framover i Narvik, sjøl om det ikke blei kommunestyremandat. Så det er veldig mye å hente av politikk, analyse, faktiske kunnskaper gjennom å studere denne valgkampen. Jeg syns også det er et enormt skille i forhold til tidligere valgkamper hvor vi har bevega oss veldig mye på begrepsplan, på det allmenne planet, med allmenn kritikk, mange adjektiver og store ord, men lite fakta. Nå har vi fakta. Vi har vist at vi kan hamle opp med hvem som helst om helsepolitikk eller boligpolitikk. Vi kan stille opp mot Høyres og Arbeiderpartiets beste folk på disse områdene og gjøre det godt. Det er et viktig bidrag til langt mer enn valgkampen.

Om jeg skal trekke fram noe negativt, måtte det være fylkestingsvalgene. Det kan avleses i resultatene våre. I enkelte kommuner ligger vårt fylkestemmetall i kommunen på mellom en halvpart og en tredjedel av det stemmetallet vi fikk på kommunestyrevalget. Her er det sjølsagt flere forhold som spiller inn, som f.eks. det at vi har gjort en god innsats i kommunen med drivende dyktige lokale talsmenn, og det er *det* folk har opplevd når det gjelder RV. Men så har de altså ikke opplevd noe tilsvarende i fylket. Det er sjølsagt også lettere å proteststemme på kommuneplanet enn på fylkesplanet. Men det er ikke nok. Vi må også si at fylkesvalgkampen vår er for dårlig gjennomtenkt, og den har egentlig aldri fått noen helhetlig fast form. Vi som har jobba sentralt må nok ta på oss en del av ansvaret for dette. Vi har stilt det som oppgave gjennom valgkampen å gjøre noe med det, men vi har ikke klart det. I lys av erfaringene fra Nord-Norge, med fiskeri-, miljø- og helsepolitikken, må vi si at vi kunne ha gjort dette mye bedre. Vi kan oppnå mye mer ved neste korsvei.

VIII. Media

«Lag en spennende og morsom valgkamp» sto det i overskriftene og i lederartikkelen i «Tjen Folket». En av de sakene vi tenkte på da var å slå gjennom i media. Vi blir boikotta i NRK og har sikkert tapt en god del stemmer på det. I 1977 fikk vi til å drive en god kampanje for å komme inn i NRK, masse underskrifter og uttalelser fra fagforeninger. Men vi kom ikke inn i NRK annet enn i en liten sak. I år har vi gjort dette annerledes. Vi har protestert, vi har tatt det opp politisk. Det kunne absolutt ha vært gjort bedre av Klassekampen, men vi har ikke prioritert mye krefter på det. Derimot har vi prioritert mye krefter på å slå oss inn, og RV har oppnådd å komme mye bedre fram i massemedia

enn tidligere, simpelthen fordi vi har hatt noe nytt å fortelle. Vi har gjort dette på en måte som også delvis er ny. Kameraene i Tromsø skal f.eks. ha all ros og ære fordi de laga oljeutblåsing i Storgata med fisk i olje og sketsj om Høyre og Arbeiderpartiet. Dette var en glimrende ide. Hvorfor ikke si det på den måten! Ikke at vi skal presentere ei artig form uten innhold, men hvorfor ikke uttrykke en god politikk i ei original form? Hvorfor må den uttrykkes som en resolusjon fra Komintern? Her ligger det ei stor upløyd mark, men vi har i alle fall gjennom denne valgkampen vist at det går an å slå seg inn i media.

Jeg vil peke på at vi har vunnet respekt gjennom våre standpunkter og vår evne til å stå for dem og slåss for dem, sånn at mediafolk har stilt opp på pressekonferansene våre, journalister er blitt mer interesserte i å dekke det vi gjør osv. Dermed har vi også motvirka tendensen til sjølkriminalisering. Når den revolusjonære bevegelsen ikke står fram i massemedia slik folk er vant til at politiske partier gjør, får den veldig lett et mystisk preg som kan utnyttes av den reaksjonære hetsen. Vi har sett at det er lett å utnytte dette, og gjennom årets valgkamp har vi motvirka det ganske kraftig og gitt en helt annen tillit til den politikken vi står for. Det kan gjøres uendelig mye mer. Studer de framskredne eksemplene, studer det Gunnar Mjaaland kaller amerikansk valgkamp, studer eksemplene fra Tromsø, så vil dere se at det går an å slå seg inn i media, det går an å komme inn i lokalavisene, det går an å være med å prege den samfunnsmessige debatten på en helt annen måte enn det vi gjør nå. Vi har massevis av dyktige folk, men de må få armslag til å gjøre dette. De må kunne stå fram med fullt navn i presse og kringkasting og argumentere for vårt syn. Her kommer jeg også inn på et punkt som ligger meg nært, nemlig forholdet mellom legalt og illegalt arbeid.

IX. Legalt og illegalt arbeid.

Jeg er tilhenger av at et revolusjonært parti skal drive arbeid i det skjulte. Dette er viktige forberedelser for partiet og arbeiderklassen for å kunne stå imot f.eks. en okkupasjon eller klare en revolusjonær situasjon. Dette er uomtvistelig nødvendig. Men i dag fins det enorme legale muligheter. Norge er ett av de landa i verden hvor de legale mulighetene er størst. Det er slike muligheter de revolusjonære bevegelsene i den tredje verden slåss for å få et snev av. De slåss for disse rettighetene for å vinne politisk styrke gjennom et slikt borgerlig demokrati som vi har i Norge. De ser hvor uhyre vanskelig det er i en illegal situasjon å nå fram med det politiske budskapet de står for. Vi har ikke utnytta de legale mulighetene det norske samfunnet kan by på. Det er en feil. De legale mulighetene må utnyttes så godt som mulig. Samtidig må vi ikke eksponere den revolusjonære organisasjonen, partiets forbindelseslinjer osv. Jeg trur at forutsetninga for å drive et bra illegalt arbeid er at en driver et fordømt mye bedre legalt arbeid, at en utnytter så mye som mulig de

kanalene som tins for å drive legal påvirkning av opinionen, vinne folk for det politiske synet vi står for. Den sosialistiske revolusjonen skal ikke være et smågruppekupp, den skal være folkemassenes revolusjon. Da er det nødvendig at folkemassene er innstilt på de politiske oppgavene vi trekker opp. For at de skal bli det, må vi utnytte de legale mulighetene maksimalt. Her har vi gjort feil. Her har vi latt muligheter gå fra oss som kanskje aldri kommer tilbake. Det må det bli slutt med. Valgkampen har tvunget oss ut i rampelyset, og der skal vi være. Der skal deler av den revolusjonære bevegelsen være for å vise holdbarheten i politikken vår, for å bryne seg i kamp med de borgerlige politikerne og for å trenе de revolusjonære og bevegelsen i den typen arbeid.

La meg likevel heve en advarende pekefinger: Vi må ikke la mulighetene i det legale arbeidet gå til hue på oss. Nettopp nå som vi ser at vi må drive mye mer legalt arbeid er det fare for at det vi har forstått og oppnådd når det gjelder illegalt arbeid blir glemt. Det er ikke min hensikt. Jeg mener vi kan gjøre bedre arbeid på begge områder samtidig. Det legale arbeidet er forutsetninga for å vinne oppslutning. Det illegale arbeidet er forutsetninga for at revolusjonen kan seire og at revolusjonære skal kunne unngå yrkesforbud og overvåking. Er det vanskelig å forene de to sidene? Javisst. Men vi er nødt til å gjøre det.

X. Ungdommen

Da vi begynte arbeidet i vår kom det en Gallup som tok for seg meninga i befolkninga før og etter at en hadde regna inn ungdommen, altså førstegangsvelgerne. Ifølge den Gallupen ville RV gå tilbake når førstegangsvelgerne blei trukket inn. Det betydde at oppslutninga om oss lå ganske katastrofalt lavt. Vi i valgsentret tok denne Gallupen som en advarsel, vi antok at den var riktig, og stilte det som en av våre oppgaver å rette på dette. Det må vi si at vi klarte, sammen med alle de som var med på arbeidet. Vi satte søkelyset på skolene og delvis på militærforlegningene og sa at her skal vi delta i konfrontasjonsmøter i stor målestokk. Vi stilte oss som mål å delta i 200 skolemøter. Jeg veit ikke hvor mange vi deltok i, men vi deltok i møter ved praktisk talt alle videregående skoler i Oslo, og det er mye mer enn vi har deltatt i noen gang tidligere. Gjennom å delta i disse konfrontasjonsmøtene for ungdom, trur jeg RV i denne valgkampen har deltatt i flere konfrontasjonsmøter enn i samtlige tidligere valgkamper til sammen. Det sier litt om målestokken. For å greie dette, måtte vi ha mange talere. De såkalte kjendisene våre, Steigan, Sjue, Allern og Michelet som vi fikk brev om å sende hit og dit, kunne ikke ha dekket alle disse møtene. Vi måtte satse på nye folk.

Problemet med de nye folka var at de mangla rutine. Alt så måtte de få rutine. Derfor tok vi lærdom av Unge Høyres talekurs og alt av den typen trening. Jeg veit vi er blitt kritisert for det, men det er en totalt malplassert kritikk fordi at det å prate til en forsamling krever at en veit hvordan en

skal snakke til folk, og at en veit noe om det en skal snakke om. Det må læres, og dette har vi i den revolusjonære bevegelsen undervurdert enormt tidligere. Denne gangen tok vi det alvorlig. Vi trente talere, vi drillte politikken, vi jobba med formen og valgte bl.a. en ganske populær form på sommerleirene, nemlig rollespill sånn at svakhetene våre blei avslørt for vennene våre på forhånd. Når vi så skulle ut og møte fiendene våre i konfrontasjoner, sto vi bedre rusta. Vi satsa stort, og oppnådde resultater.

Vi fikk vel om lag 3 prosent på Oslo skolene, og det vurderer jeg nå som et bra resultat. Om vi ser på enkeltresultater, som 12,5 prosent på Horten Yrkesskole, 7 prosent på Sogn Yrkesskole i Oslo osv., så ser vi at vi er i stand til å rykke langt videre. Også SV og Venstre gjorde det også bra på skolene, SV gjorde det ikke oppsiktsvekkende bra, Venstre gjorde det oppsiktsvekkende bra. Vi merka alt i vår at Venstre hadde lett for å vinne innpass blant ungdommen. Vi merka at miljøspørsmål sto veldig sentralt, og vi må oppfatte Venstres framgang som et uttrykk for en progressiv tendens blant ungdommen. Det viser at vi også har større muligheter på lengre sikt. Vi har absolutt mulighet for å ta oppslutning fra Venstre og SV på skolene dersom vi satser slik vi gjorde i denne valgkampen. Jeg mener at det er mye å hente fra skolene, at det er mulig å snu høyrevinden. Unge Høyre har en achilleshæl i det at de har vært nødt til å spille på progressive strenger for å vinne oppslutning blant ungdommen. De har ikke bare kunnet spille for mye på reaksjonære ting, men har måttet opptre med et Janus-ansikt hvor Willoch er den ene sida og Kaci Kullman Five den andre. Dette har vi muligheter til å utnytte på skolene, det viste valgkampen. Unge Høyres politikere er dyktige og drevne, men ikke verre enn at vi kan trenе opp unge folk til å stå imot dem dersom vi satser noe på det.

En grunn til at vi greide oss godt på skolene var at vi var i stand til å si noe om saker folk var opptatt av. Vi hadde noe å fare med, var ikke bare enda et parti med grønn profil, men var i stand til å si noe ut over dagen og timen, og det kan vi utnytte videre. Vi har folk som kan si noe om data-teknologi og andre spørsmål som folk er opptatt av, og dette kan få stor betydning på skolene dersom vi får det ut.

Ellers har jeg lyst til å framheve Rød Ungdoms innsats. Det er ingen overdrivelse å si at dersom ikke RUs ledelse hadde kasta seg inn i denne valgkampen, helt og fullt med dyktige folk, hadde denne valgkampen sett ganske mye dårligere ut. RU har også stilt til rådighet dyktige kamerater som Hilde Haugsgjerd, Erling Maartmann-Moe, Rune Møen, Grethe Knudsen og andre som har gjort en utmerka innsats. De har vist at de har flere dyktige politikere som kan stå for en støyt og tåle den prøvelsen et tøft offentlig møte er. Sånt må vi bare få enda mye mer av. Jeg mener det er grunn til å takke Rød Ungdom for innsatsen i valgkampen.

XI. Universitetene

Dette er dessverre et kort punkt. Vi fikk aldri noen valgkamp på universitetene. Vi som jobba med valgkampen hadde skisse til planer for hvordan vi skulle drive valgkamp på universitetene. Den var ganske bra, trur jeg. Vi skulle lage løpesedler som møtte de nye studentene når de kom på universitetene, delvis også de gamle studentene sjølsagt, men de var målretta inn på de nye. Vi skulle stille med stands, transparenter over bygninger. Ved f.eks. Universitetet i Oslo skulle vi stille med 10—15 folk som var drilla for å drive dette på samme måten som vi dreiv det på skolene, med de formene som universitetene gir mulighet for. Dette blei det aldri noe av. Det kunne ha vært gjort veldig mye, men av en eller annen grunn blei det ikke noe av. Det er nok flere instanser som har grunn til å kikke seg sjøl i kortene der. Det hadde ikke vært nødvendig med mer enn 15—20 folk for å prege Universitetet i Oslo dersom en hadde noen få i tillegg som kunne gjøre litt. Men de 15—20 måtte ha vært innstilt på det på samme måten som talerne ved skolen i Oslo. Dette bør vi lære av til seinere.

XII. Kvinner

Kvinnepolitikken har utvilsomt vært en svakhet for RV. Den burde ikke være det, vi har utmerka kvinnepolitikk, og vi har gjort mye bra til kvinnfolks beste, både i kommunene og i valgkampen. Men det er en alvorlig advarsel når bare to av trettito kommunelister stiller kvinner på toppen. Her trengs det skarp lut og politisk vilje til å bygge opp kvinner. Resultatet av listestillinga i år er merkelig nok uttrykk for en framgang. Jeg skal si litt om hvordan det slår ut. Tidligere tok vi det ikke så alvorlig hvordan listetoppen blei seende ut. Vi kunne fordele folk kjønnsmessig og yrkesmessig på en pyntelig og pen måte fordi vi gikk ut ifra at vi ikke kom inn. Den utadvendte delen av valgkampen var heller ikke så utvikla, så kravene til listetoppene var ikke så store som i år. I år derimot tok folk veldig alvorlig på å ha sterke talsmenn, og da blei det menn. I og for seg er ikke dette en kritikk som bare retter seg mot det som blei gjort i år, for jeg trur at det hadde vært helt gærent å skifte ut f.eks. Alf Erik Volle med ei jente. Men når det gjelder det arbeidet som er gjort over tid, kan vi ikke si oss fornøyd med det. Altså, for å bli i stand til å stille dyktige *talskvinner* for arbeidsfolk, er vi nødt til å ta skjeia i ei annen hand. Ifølge Gallup har RV og AKP(m-l) størst oppslutning av kvinner i alderen 25—29 år. Dette kan absolutt endre seg dersom vi ikke tar rev i segla. Vi fikk en advarsel ved at det blei såkalt kvinnekupp i en del kommuner som f.eks. Oslo. Men skyt ikke på pianisten, rett ikke kritikken mot dem som gjorde den feilvurderinga, la oss heller ta talerens ord som en advarsel. For vi skal ikke klandre folk for at de er misfornøyd når det gjøres en slik feilprioritering. Den revolusjonære bevegelsen har mange dyktige kvinnfolk. La oss få dem fram, la oss utvikle dem. De har kanskje svakheter på noen områder, men la oss da

jobbe for å gjøre dem sterkere på disse områdene. Sånn kan vi jobbe, det har vi også vist under denne valgkampen. Ved neste korsvei stiller vi da sterkere, og da vil det ikke være noen som ser grunn til å gjennomføre noe kvinnekupp fordi de da vil være overbevist om vår gode vilje til å rette på dette. Jeg innbiller meg ikke at det vil bli løst på to eller fire år, men vi vil ha kommet desidert mye lengre.

XIII. Valgpropagandaen

Jeg har tidligere sagt at valgpropagandaen vår har vært trist. Kjedelig, allmenn. Den har bevega seg på noen allmenne begreper, men veldig lite på konkrete saker. Den har vært lite agitatorisk. Stort sett må vi si at her har det skjedd en stor forbedring. Vi er blitt mer konkrete, særlig i den lokale propagandaen. Mange av de utkastene vi fikk inn tidlig lokalt fra, var dårlige. Men det som kom ut i form av programmer, lokale løpesedler, artikler i lokalpressa osv., var svært bra med veldig mye å lære av. Så sjøl om jeg også mener at vi gikk framover i det sentrale propagandaarbeidet, vil jeg gi valgpropagandaen til det lokale arbeidet.

Av det sentrale propagandaarbeidet var det noen bra løpesedler, presentasjonsløpeseddelen for RV var i form og innhold veldig bra. Den var innbydende å lese. Det var en god miljø- og energiløpeseddel, og en forholdsvis god anti-nazi-løpeseddel. Det som først og fremst var dårlig i den sentrale propagandaen var først og fremst plakaten. Den er blitt dømt nord og ned over hele landet for å være abstrakt, uforståelig osv. Det er ingen tvil om at den ikke traff. Den holdt ikke mål for de formåla vi hadde. Vi skulle ha hatt fler plakater og gode plakater. Slik det blei, påførte dette oss ikke ubotelig skade, men vi har fått mye kritikk fra RV-grupper over hele landet på grunn av at vi valgte en så allmenn og spesiell plakat.

Når det gjelder filmen som blei laga, har den sine opplagte svakheter både når det gjelder innholdet og klipping og sånne ting. Men den var en ny form, den blei laga på rekordtid av folk som jobba omtrent livet av seg for å få den til, og den viser hva vi kan oppnå ved å bruke det mediet. Så jeg mener at i hovedsak må vi si oss godt fornøyd med at vi fikk ferdig en film som kunne brukes på masser av valgmøter rundt om i landet. Det er jo en måte å masseprodusere kultur på som har eksistert i mange tiår, men som ikke er blitt brukt noe særlig av den revolusjonære bevegelsen. Jeg trur vi i framtida har mye å hente ved å bruke film til agitasjon.

Når det gjelder innholdet i den *sentrale* valgpropagandaen er det en mangel at *arbeiderprofilen er svak*. Dette blei for en god del oppveid av den lokale propagandaen. Det er f.eks. ingen tvil om at Nord-off har vært en viktig del av RVs profil i Sandnessjøen, at i Verdalen har spørsmålet om Aker, i Narvik LKAB osv., vært sentrale. Så igjen må blomstene gå til det lokale arbeidet. Dette blei oppsummert i det sentrale valgarbeidet ca. fire uker før valget, og i de

valgtalene som blei holdt under valgturneene, blei det lagt stor vekt på arbeidspørsmål, på sosialisme, på Liedutvalget og de spørsmåla som det reiser. Så det skjedde ei utvikling gjennom valgkampen. Og i Klassekampen vil jeg si at arbeidspørsmål fikk en sentral plass ved at avisa dekte den lokale valgkampen.

XIV. Innspurten

Innspurten svikta delvis. Nå kunne vi ikke regne med en tilsvarende dekning i radio/TV som den vi fikk i sommer da vi var aleine på markedet. (Det er forresten ei nyttig erfaring til seinere at vi greide å slå oss inn i media i sommer fordi det var agurktid og ingen andre hadde noe å si. Vi hadde noe å si.)

Men innspurten var altså for dårlig. Den hadde for lite preg av innspurt. Oslo blei fullstendig borte. Jeg fikk spørsmålet om hvor det blei av Oslo fra mange steder i landet. Oslo var den eneste kommunen der vi stilte liste hvor vi ikke hadde åpent valgmøte. Jeg mener det mangla et enhetlig program, en enhetlig taktikk av den typen vi kjenner fra f.eks. Ålesund. Det blei gjort bra ting innafor forskjellige områder i Oslo, helse- og sosial-møtene, skolemøtene, konfrontasjonsmøtene osv. Det blei gjort bra oppsøkende arbeid i en del bydeler, men Oslo er mange Ålesund for å si det sånn. Byen har mange drabantbyer på størrelse med Ålesund. Og det mangla en taktikk både for de enkelte bydelene og for byen som helhet.

Vi kan lære av Carl I. Hagen sjøl om han står for reaksjonære ting. Han satsa på Oslo, han satsa på en enkel og lett-fattelig agitasjon; med et reaksjonært innhold sjølsagt, men han satsa veldig målbevisst og fikk fire mandater i Oslo.

Jeg mener at vi skulle hatt to minimum, og at tre hadde vært innafor rekkevidde dersom det hadde vært satsa. Jeg ser ingen grunn til å være fornøyd med Oslo-resultatet. Vi skal ta med oss at det har vært framgang på enkelte områder, men som helhet er det ikke godt nok. Oslo har ikke kommet opp på det nivået i valgkampen som mange andre kommuner i landet har gjort. Det var en stor feil å ikke lage et svært offentlig møte i innspurten av valgkampen. Hadde vi villet, kunne vi ha lagd et kjempe-kultur-program, fylt konserthuset, krangla ned radio/TV dit, fått en talerstol for f.eks. meg eller andre i valgkampinnspurten hvor vi kunne ha hamra løs på en del sentrale spørsmål i vår politikk. Slik det blei nå, blei det for pulverisert. Vi fikk ikke markert oss, det blei for amatørmessig det hele. Det er grunn til å gå nøye etter i sømmene den politikken som lå bak en sånn miss. Jeg mener altså at valgkampen i slutfasen mangla den prikken over i'en som den kunne ha hatt. Denne kritikken rammer også oss i det sentrale valgkampsenteret.

XV. Klassekampen

Jeg har nevnt at Klassekampen har gjort alvorlige feil i det parlamentariske arbeidet. Avisen gjorde også feil i denne

valgkampen. Bl.a. gjorde de elendig lite ut av RVs forsøk på å komme inn i radio/TV. De skulle ha ført en geriljakrig mot forskjellige instanser både for å få anerkjennesle for våre krav, og stille de rette vedkommende til ansvar. Det blei gjort i liten grad, og der har Klassekampen et ansvar som det ikke går an å løpe fra. Det blei gjort lite med valgkampen i den første tida, den blei lite prioritert. Det var en motvilje i redaksjonen mot å drive med valgkamp fordi det blei oppfatta som et kjedelig pliktløp. Dette blei snudd. Klassekampen tok et svært skritt framover når det gjelder å dekke skikkelig lokalpolitikk på en spennende måte gjennom valgkampen. Jeg syns at vi fikk spennende valgjournalistikk for første gang. Jeg utfordrer hvem som helst til å stille Klassekampen 1973, -75 eller -77 opp mot det som blei gjort i år. En vil se at det var helt andre takter over det som blei prestert nå. Gjennom nettopp å få fram politikk har Klassekampen styrka sitt ry som kollektiv organisator. Politiske eksempler fra Ålesund eller Bodø kan utmerka godt brukes i Oslo eller Hammerfest når de blir presentert på en skikkelig måte og legges fram med fakta. Dette virker organiserende. Det styrker den politiske argumentasjonen vår og styrker oss overfor de politiske motstanderne våre. Her er det bare å si: Fortsett på den måten. Nå er det blitt valgt inn en masse kommunestyrerepresentanter. Klassekampen kunne betrakte dem som enda en plikt, enda noe de har plikt til å dekke, men de kan også betrakte dem som viktige kilder til avisas framgang som kan gi mye stoff. Om de betraktes som det siste, er det mye å få ut av dette.

XVI. Kultur

Meninga var at det skulle utvikles en god del kultur i forbindelse med valgkampen. Jeg mener at det skjedde i alt for liten grad. Vi skulle ha satsa mye mer på å utnytte de positive kreftene som fins innafor kulturlivet. Den revolusjonære bevegelsen står sterkt der, og vi kunne ha fått sterke bidrag som kunne ha gjort den måten vi førte fram politikken vår på mye mer levende, morsom, engasjerende og spennende enn det som var tilfellet. Jeg vil beklage overfor de revolusjonære kulturarbeiderne at vi som jobba med RV ikke tok dette opp med dem i tide og lot dem på utfolde sine evner i forbindelse med valgkampen. Vi skal gjøre det bedre ved neste korsvei.

XVII. Åssen takla vi de andre partiene?

Dette er bare skissemessig. Jeg mener at vi var sterkest overfor DNA og Høyre. Vi hadde et veldig godt argument ved å vise at de grunnleggende står for samme saker. Vi gikk inn og avslørte DNAs boligpolitikk, og Høyres eldreomsorg og sosialpolitikk. Vi må huske på at i Oslo hadde Høyre plukka ut eldreomsorgen som sitt store valgkamptema. Men vi stilte med avslørende materiale mot Høyre i helse- og sosialpolitikken. For første gang syns jeg at argumentasjonen vår mot Høyre blei god. Den var konkret og skarp. Vi kom også et

langt stykke videre når det gjaldt å avsløre den usosiale politikken til DNA.

Når det gjelder SV, har det vært blanda. Vi har hatt en del gode eksempler på at SV har fungert som skatteoppkrever i kommuner der de har hatt representanter, men når det gjelder helheten har vi vært for svake på SV. Vi har kunnet for lite om hva de faktisk har gjort. Når de stiller med en rekke progressive paroler, har det vært vanskelig for oss å avsløre innholdet bak dem. Erfaringene har vist at det ikke er så vanskelig om en undersøker forholdene, men denne gangen må vi skyldes på våre egne undersøkelser som har vært for dårlige. Jeg mener at det var riktig å ikke ta SV på allmenne begreper, for det ville fly over huene på folk. Å ta dem på fakta og holdninga til DNA mener jeg er riktig. Vi tok SV bra for forholdet deres til DNA. Dette er et kinkig problem for dem, og her utretta vi en god del en del steder. SV tapte valgkampen, det er det ikke tvil om. De kan heller ikke si seg fornøyd med innsatsen blant førstegangsvelgerne, sjøl om de slo oss. I en del tidligere Galluper har SV vært nesten oppe på høyde med DNA når det gjelder førstegangsvelgerne. Nå er de på høyde med Venstre.

Valgkampen viser at vi kan for lite om Venstre. Jeg trur også at det hadde vært gærent å gå inn i steinhard kamp med Venstre, men vi skulle ha visst mer om dem så vi kunne ha tatt en del stikk på dem.

Når det gjelder det såkalte «NKP» er det påvist av Jon Michelet i Klassekampen at de ikke gjorde noe sterkt valg. Til og med vi slo dem jo, både når det gjelder mandater og stemmer. Men etter valget må vi slå fast at de er ikke noen død hund. De greide noen oppsiktsvekkende resultater, som Finnmarks-resultatet og Namsos. Vi ser at når vi ikke er der og kan gå inn i nærkamp, kan de oppnå en god del. Det er ikke tvil om at de kan ta stemmer som vi ellers ville ha tatt. I et kommunevalg kommer heller ikke forholdet deres til Sovjet særlig godt fram. Det vil jo være annerledes ved et stortingsvalg.

XVIII. Valgturneer.

Jeg synes det var positivt og riktig at vi satsa på valgturneer. Vi sendte en del folk rundt omkring i landet. Vi hadde som mål å dekke de kommunene der vi stilte lister, og gjorde det også. Valgturneer binder landet bedre sammen og gir inspirasjon til det sentrale arbeidet. Derfor burde vi ha satsa mer på valgturneer. Det kunne ha vært mer innhold i møtene, og de kunne ha vært forberedt i god tid. Jeg trur at det i prinsippet kunne ha vært lagt opp alt i mai måned slik at folk hadde fått tid til å jobbe bedre med dette. Det er mye å hente her.

IXX. Resultatene

Vi stilte altså liste i 32 kommuner og i 14 fylker. Vi kom inn i 17 kommunestyre og 4 fylkesting. I tillegg har RV-folk kommet inn i kommunestyre på breifrontlister, så resulta-

tet er veldig godt. Ved et stortingsvalg kan vi si at det svarer til ca. 20 000 stemmer. Det begynner å nærme seg det antallet Faglig 1. maifront har i sine tog, men om vi ser på Odda der stemmetallet var seks ganger så stort som Faglig 1. maifronts oppslutning, syns jeg *det* er en mye mer fornuftig målestokk på hva vi kan oppnå. Folk som går i tog 1. mai er trass alt aktive på en annen måte. Når det gjelder dem som stemmer, omfatter det også progressive, dvs. ikke bare slike som er tvunget til å være passive på grunn av sjukdom o.l., men også dem som faktisk er passive og ikke ønsker å være noe annet. Vi bør absolutt ha oppslutning blant slike folk òg, og det bør være et visst forhold mellom våre aktive støtter og de som har en passiv sympati med politikken vår. I forhold til den politiske styrken vår mener jeg at forholdet hittil er alt for svakt, og det må være mulig å oppnå mye mer innafor den politiske styrken vi har i dag. Dette er ikke bare en påstand; Odda, Ålesund, Notodden osv. er beviser på dette. Når vi kan få 7,3 prosent av stemmene i Odda, er det ikke *i prinsippet* noe i veien for at vi kan få 7,3 prosent av stemmene i Oslo. Med 7,3 prosent i Oslo, vil vi nærme oss mandat nummer to i stortingsvalg.

Den lærdommen vi må trekke er at resultatene er gode, men veldig ujamne. Vi må også se at resultatene svinger veldig fra der vi stiller liste i kommunene, til der vi bare stiller i fylket. Vi kunne ha oppnådd et større stemmetall ved å stille flere kommunelister. Vi må også oppfatte sammenhengen mellom organisasjon og politikk, at det er mye lettere å bygge den revolusjonære bevegelsen når en går ut med en politisk plattform som en bygger den på. Jeg oppfatter det som helt riktig at RV stilte liste i Hedmark, enda den lista satt veldig langt inne. Jeg trur også at vi kunne ha stilt liste i Oppland, og sjølsagt i Finnmark. Da ville vi kunne ha fått ytterligere uttelling når det gjelder stemmer, og i Finnmark trur jeg at vi også kunne ha fått fylkesmandat. Jeg trur også at Sør-Varanger-mandatet som det mangla åtte stemmer på, hadde vært sikkert om vi hadde hatt fylkesliste. Videre mener jeg at vi tapte tre mandater på Akershus-misèren. Vi tapte Akershus-mandatet som hadde vært sikkert, og jeg mener også at vi tapte mandat i Asker og i Bærum. Vi kan ikke si det skarpt nok at det var en svær feil at vi tapte Akershus-lista. Det var til skade for RV og det omdømmet vi har både i Akershus og i landet ellers.

Ellers vil jeg peke på de store variasjonene i resultatet innafor Oslo. Det viser at det går an å oppnå noe. 7,5 prosent ved Møllergata skole, det begynner å bli et svært brukbart resultat. Ellers er resultatene trykt og kommentert i Klassekampen, så jeg skal ikke komme nærmere inn på det.

XX. Stortingsvalget

Jeg mener at vi alt nå bør begynne å diskutere stortingsvalget. Det er langt fram til stortingsmandat, men vi trenger RV-representant på Stortinget. Da må vi stille oss spørsmålet: Hvordan skal vi klare det?

Det er utvilsomt styrken for SV som politisk bevegelse at de har to stykker på Stortinget som kommer fram i media på tusen forskjellige måter og blir oppfatta som en eller annen form for representanter. Det at vi ikke er der, gjør at vi tas mindre seriøst av folk som kanskje ellers ville ha slutta opp om RV. Det må vi rette på. I Oslo trengs det ca. 13 000 stemmer for å komme inn. Carl I. Hagen greide uten en organisasjon av noen betydning å komme opp i dette stemmetallet, bl.a. ved hjelp av radio/TV. I parentes, vi må satse hardt på å komme inn i radio/TV ved neste valg. 13 000 stemmer er langt over vårt stemmetall i dag, som er på 5000. Det er leit at vi ikke satsa såpass på valget i Oslo at vi hadde fått f.eks. 7500 eller 8000 stemmer. Da ville folk ha oppfatta 13 000 stemmer som mye mer innafor rekkevidde. I Nordland trengs det om lag 5000 stemmer for å komme inn. Det er langt fram, men ikke nødvendigvis så fantastisk langt. Ved å utnytte revisjonistenes svakheter, ved å utnytte våre

sterke sider, ved å utvikle lokal kamp, plukke dyktige kandidater og forberede valget i god tid, er det mulig å satse på å komme inn ved stortingsvalget. Det vil kreve endringer i den politiske situasjonen, forrykke forholdet mellom oss og SV. Men jeg vil peke på at f.eks. den nye oppslutninga om Venstre sitter laust, jeg vil peke på våre muligheter fortsatt blant ungdommen. Vi må jo oppfatte våre 3 prosent i Oslo som en mellomstasjon som vi slett ikke har tenkt å stoppe på. Vi er i stand til å rykke atskillig lengre fram i de ulike miljøene, vi kan feste mye djupere røtter i lokalsamfunna rundt omkring slik vi har gjort det en del steder gjennom denne valgkampen. Med en fornuftig og vel gjennomtenkt plan der vi utnytter alle de positive faktorene og tar hensyn til de negative, organisatoriske problemer, o.l., samtidig som vi utvikler styrkene våre der vi ikke er sterke nok, og bruker de styrkene vi har, kan ikke jeg skjønne annet enn at det er mulig å oppnå stortingsmandat.

TOM SIDE